

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA DARSLARIDA OSON TUSHUNTIRISH USULLARI

Umurzoqova Sadoqatxon Ma'mur qizi

Farg'ona viloyati O'zbekiston tumani

"GULSHAN INTELEKTUAL SAYYORASI" NTM

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda matematika darslarini oson va samarali o'tkazish uchun qo'llaniladigan turli usullar tahlil qilinadi. Maqsad, o'quvchilarga matematikani tushuntirishda qiyinchiliklarni engillashtirish va ularning mavzuni to'liq anglashlariga yordam berishdir. Matematika darslarini interaktiv, vizual va amaliy usullar orqali o'tkazish, o'quvchilarni faol jalb etish va tushunchalarni osonroq qabul qilishlariga yordam beradi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinflar, matematika darslari, oson tushuntirish, interaktiv metodlar, vizual materiallar, o'quvchilarning faoliyatini faollashtirish

KIRISH

Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish o'quvchilarga matematik tushunchalarni puxta va mustahkam o'rganish imkoniyatini yaratadi. Lekin, ko'p hollarda, o'quvchilar uchun matematikani tushunish qiyin bo'lishi mumkin. Shu sababli, o'qituvchilar o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish va ular uchun darslarni qiziqarli qilish maqsadida turli metodlar va usullarni qo'llashadi.

ASOSIY QISM

Boshlang'ich sinflarda matematika darslarini tushunarli va qiziqarli qilish uchun turli usullarni qo'llash mumkin. Quyida ba'zi samarali usullarni keltirib o'tamiz:

1. Vizual materiallardan foydalanish

Raqamli kartalar va rasmlar: Raqamlarni, shakllarni yoki sonlarni rasmlar orqali tushuntirish.

Kubiklar va tangalar: Qo'lda ushlab ko'rish mumkin bo'lgan buyumlar orqali qo'shish va ayirish amallarini tushuntirish. Masalan, 3 ta kubikni qo'shib yana 2 ta kubik qo'shib natijani ko'rsatish.

2. O'yinlar va masalalar orqali o'rgatish

Matematik o'yinlar: "Kim tez topadi?", "Sonlarni qidiramiz" kabi raqamlar bilan o'ynaladigan o'yinlar bolalarni qiziqtiradi va tezroq o'rganishlariga yordam beradi.

Masalalar: Hayotiy misollar asosida masalalar tuzish (Masalan: "Ali do'kondan 3 ta olma sotib oldi, yana 2 ta qo'shdi. Hozir uning nechta olmasi bor?").

3. Qiziqarli hikoyalar va ertaklar

Matematik topshiriqlarni hikoya yoki ertak shaklida tushuntirish bolalar uchun unutilmas bo'lishi mumkin. Masalan, "Jajji quyonchalar o'rmondan qo'shish va ayirish o'rganmoqda" kabi hikoya orqali mavzuni yoritish.

4. Jismoniy harakatlar orqali tushuntirish



Bolalarga raqamlarni tanishtirish yoki hisoblashni o'rgatishda ular harakat qilishi mumkin bo'lgan mashqlarni qo'shish:

"3 qadam oldinga yur, keyin yana 2 qadam qo'shib yur. Hozir qancha qadam tashlading?"

"O'yinchoqlarni olib kelib sanaymiz."

5. Diagramma va chizmalar chizish

Diagrammalar, qatorlar yoki grafiklar yordamida matematik tushunchalarni tasvirlash bolalar uchun ko'rgazmali bo'ladi. Masalan, "Doira ichiga 4 ta uchburchak chizib ko'r".

6. Grupplarda ishlash

Bolalarni kichik guruhlariga bo'lib, ular bilan birgalikda masalalarni yechish yoki bir-biriga tushuntirish imkonini yaratish. Bu usul bolalarda hamkorlik va mas'uliyatni shakllantiradi.

7. Real hayot bilan bog'lash

Matematika hayotimizning ajralmas qismi ekanligini ko'rsatish uchun real hayot misollarini keltiring:

Do'kondagi pul hisoblash.

Uyda meva yoki shirinliklarni taqsimlash.

Uy vazifalarini rejalashtirish.

8. Multimedia va texnologiyalarni qo'llash

Interaktiv dasturlar va o'yinlar bolalarning qiziqishini oshiradi.

Smart doskalar yoki mobil ilovalar yordamida mavzularni tushuntirish.

Interaktiv usullarni qo'llash: Interaktiv metodlar o'quvchilarning darsga faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Bu metodlar, o'quvchilarga masalalarni guruhlar bo'lib yechish, tajriba asosida o'rganish imkoniyatini yaratadi. Masalan, "krossvord" yoki "matematika o'yinlari" kabi interaktiv faoliyatlar yordamida o'quvchilar qiziqish bilan darsga yondashadi.

Vizual materiallardan foydalanish: Matematika darslarida vizual materiallar, masalan, diagrammalar, grafiklar, jadval va boshqa rasmlar, o'quvchilarning tushunishini osonlashtiradi. Vizualizatsiya yordamida abstrakt tushunchalar konkret shaklda ifodalanadi, bu esa o'quvchilarga matematik masalalarni tushunishda yordam beradi.

Amaliy mashg'ulotlar o'tkazish: Matematika darslarida amaliy mashg'ulotlar o'tkazish ham muhim ahamiyatga ega. Bu, masalan, oddiy kundalik vaziyatlarda matematikani qo'llash orqali amalga oshiriladi. O'quvchilar o'zlarini hayotdagi vaziyatlarda qanday matematik bilimlarni qo'llashni o'rganadilar.

Boshlang'ich sinflarda matematika darslarini oson tushuntirish usullari, o'quvchilarning qiziqishini uyg'otish va mavzuni yaxshi o'zlashtirish uchun juda muhimdir. O'qituvchilar turli innovatsion metodlar, vizual materiallar va amaliy mashg'ulotlarni qo'llash orqali darslarni yanada samarali o'tkazishlari mumkin. Bu usullar, o'quvchilarga matematikani yanada oson va qiziqarli tarzda o'rgatish imkoniyatini yaratadi.



ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abdullayev, B. S. (2021). *Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
2. Baxramov, F. T. (2019). *Matematika darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash*. Tashkent: Fan va ta'lim.
3. Xolmatov, I. I. (2018). *O'quvchilarning matematik faolligini oshirish usullari*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika universiteti.
4. Sharipov, A. S. (2020). *Matematika darslarida o'quvchilarning tushunishini yengillashtirish usullari*. Moskva: Yuridik va pedagogik nashriyot.

